

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ССР

5

АКАДЭМІЯ НАВУК БССР
ІНСТЫТУТ ГІСТОРЫІ

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ССР

❖❖❖ У ПЯЦІ ТАМАХ ❖❖❖

ГАЛОУНАЯ РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ:

І. М. ІГНАЦЕНКА (старшыня), Л. С. АБЭЦЭДАРСКІ,
К. П. БУСЛАЎ, Н. В. КАМЕНСКАЯ, А. Ц. КАРАТКЕВІЧ,
І. С. КРАЎЧАНКА, Ф. С. МАРЦІНКЕВІЧ, А. М. МАЦКО,
І. Я. МАРЧАНКА, А. А. ФІЛІМОНАЎ, К. І. ШАБУНЯ

ВЫДАВЕЦТВА «НАВУКА І ТЭХНІКА». МІНСК 1975

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ССР

ТОМ 5

БЕЛАРУСКАЯ ССР У ПЕРЫЯД СТВАРЭННЯ
РАЗВІТОГА САЦЫЯЛІСТЫЧНАГА ГРАМАДСТВА
І БУДАЎНІЦТВА КАМУНІЗМУ
(1945 — 1974 гг.)

ВЫДАВЕЦТВА «НАВУКА І ТЭХНІКА», МІНСК 1975

9(С3)
Г51

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ ТОМА:

А. А. ФИЛИМОНАУ (галоўны рэдактар),
І. Я. МАРЧАНКА (намеснік галоўнага рэдактара),
Л. М. ЛЫЧ, У. Я. ПАЛЯТАЕУ, П. Ц. ПЕТРЫЦКАУ

0164—112
Г $\frac{\quad}{\quad}$ 7—74
М316—75

© Выдавецтва «Навука і тэхніка», 1975.

СПІС КАРТАУ

1978

-
1. Размяшчэнне прамысловасці БССР (Г. С. Мельяноў) 420—421
 2. Спецыялізацыя сельскай гаспадаркі БССР (Г. С. Мельяноў) 508—509
 3. Палітыка-адміністрацыйная карта БССР 668—669

Уводзіны (А. А. Філімонаў)

5

Частка першая

ПРАЦОЎНЫЯ БССР У БАРАЦЬБЕ ЗА ПАБУДОВУ РАЗВІТОГА САЦЫЯЛІСТЫЧНАГА ГРАМАДСТВА (1945—1958)

Раздзел I

АДНАЎЛЕННЕ І РАЗВІЦЦЕ НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ. КУЛЬТУРНАЕ БУДАЎНІЦТВА (1945—1950)

1. Міжнароднае становішча. Удзел БССР у барацьбе за захаванне і ўмацаванне міру (С. Д. Вайтовіч)	11
2. Народная гаспадарка пад канец 1945 г. Чацвёрты пяцігадовы план (І. Я. Марчанка)	20
3. Перабудова работы партыйных, дзяржаўных, прафсаюзных і іншых грамадскіх арганізацый (П. Ц. Петрыкаў)	32
4. Аднаўленне і развіццё прамысловасці і транспарту (І. Я. Марчанка, Л. М. Лыч)	45
5. Аднаўленне і развіццё сельскай гаспадаркі (І. В. Палуян)	63
6. Калектывізацыя сельскай гаспадаркі ў заходніх абласцях БССР (А. П. Белязо)	74
7. Паляпшэнне матэрыяльнага дабрабыту народа. Культурнае будаўніцтва (І. Я. Марчанка)	84

Раздзел II

УДАСКАНАЛЕННЕ ДЗЕЙНАСЦІ ПАРТЫЙНЫХ, ДЗЯРЖАЎНЫХ, ПРАФСАЮЗНЫХ І ІНШЫХ ГРАМАДСКІХ АРГАНІЗАЦЫЙ (1951—1958) (П. Ц. Петрыкаў)

1. Развіццё ўнутрыпартыйнай дэмакратыі і павышэнне кіруючай ролі партыі ў сацыялістычным будаўніцтве	102
2. Удасканаленне работы Саветаў	113
3. Павышэнне ролі грамадскіх арганізацый у гаспадарчым і культурным будаўніцтве	125

Раздзел III

**БАРАЦЬБА РАБОЧАГА КЛАСА ЗА ДАЛЕЙШАЕ РАЗВІЦЦЕ
ПРАМЫСЛОВАСЦІ І ТРАНСПОРТУ (1951—1958)**

1. Капітальнае будаўніцтва. Тэхнічнае пераўзбраенне прамысловасці і транспарту (І. Я. Марчанка) 135
2. Рост рабочага класа і вытворча-тэхнічнай інтэлігенцыі (І. Я. Марчанка) 149
3. Развіццё прамысловасці і транспарту. Рост працоўнай актыўнасці рабочага класа (І. Я. Марчанка, Л. М. Лыч) 159

Раздзел IV

**РАЗВІЦЦЕ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ БССР
(1951—1958)**

1. Сельская гаспадарка ў пачатку 50-х гадоў (І. В. Палуян) 178
2. Умацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы і кадраў (Г. Л. Напрэў) 186
3. Барацьба працаўнікоў вёскі за паскарэнне росту сельскагаспадарчай вытворчасці (Г. Л. Напрэў) 192

Раздзел V

**МАТЭРЫЯЛЬНЫ ДАБРАБЫТ І КУЛЬТУРА БЕЛАРУСКАГА
НАРОДА (1951—1958)**

1. Рост зароботнай платы, сацыяльнае забеспячэнне працоўных. Гандаль і грамадскае харчаванне (І. Я. Марчанка, С. Д. Вайтовіч, А. П. Белязо) 204
2. Жыллёва-камунальнае будаўніцтва. Ахова здароўя (В. С. Талстой, А. Я. Казлоўская, А. Ц. Андрэў) 212
3. Развіццё народнай асветы і навукі (І. Я. Марчанка, І. О. Царук) 220
4. Палітыка-масавая і культурна-асветная работа (І. О. Царук) 239
5. Літаратура, мастацтва і народная творчасць (У. І. Няфёд, М. І. Галенчык, В. І. Смаль, Б. С. Смольскі, С. А. Пятровіч) 245

Раздзел VI

ЗАРУБЕЖНЫЯ СУВЯЗІ БССР (1951—1958)

1. Беларуская ССР у барацьбе за мір і ўмацаванне бяспекі народаў (С. Д. Вайтовіч) 255
2. Удзел БССР у эканамічным і культурным супрацоўніцтве з зарубешнымі краінамі (В. С. Талстой) 265

Частка другая

**БССР У ПЕРЫЯД РАЗВІТОГА САЦЫЯЛІЗМУ
І ПАБУДОВЫ КАМУНІЗМУ**

Раздзел VII

**КУРС НА УДАСКАНАЛЕННЕ РАЗВІТОГА САЦЫЯЛІЗМУ
І ЯГО ПЕРАРАСТАННЕ У КАМУНІЗМ.
ПАШЫРЭННЕ УДЗЕЛУ ПРАЦОЎНЫХ У ГРАМАДСКА-
ПАЛІТЫЧНЫМ ЖЫЦЦІ (П. Ц. Петрыкаў)**

1. Перарастанне развітога сацыялізму ў камунізм. Новая Праграма КПСС 277
2. Узростанне ролі партыі ў камуністычным будаўніцтве 284

3. Развіццё савецкай дэмакратыі і ўзрастанне ролі Саветаў	301
4. Павышэнне ролі прафсаюзаў, камсамола і іншых грамадскіх арганізацый	318

Раздзел VIII

ПРАМЫСЛОВАСЦЬ І ТРАНСПАРТ (1959—1965)

1. Развіццё індустрыяльнай базы прамысловасці і транспарту (<i>Я. А. Васілеўская, Л. М. Лыч</i>)	329
2. Рост колькасці рабочых, ІТР і іх вытворчай кваліфікацыі (<i>А. А. Траскуноў</i>)	347
3. Творчая актыўнасць рабочага класа. Вынікі сямігодкі (<i>Я. А. Васілеўская</i>)	359

Раздзел IX

**РАЗВІЦЦЕ ПРАМЫСЛОВАСЦІ І ТРАНСПОРТУ
ВА УМОВАХ НОВАЙ СІСТЭМЫ ПЛАНАВАННЯ
І ЭКАНАМІЧНАГА СТЫМУЛЯВАННЯ (1966—1970)**

1. Удасканаленне сістэмы кіравання прамысловай вытворчасцю (<i>Л. М. Лыч</i>)	371
2. Паскарэнне навукова-тэхнічнага прагрэсу (<i>Л. М. Лыч</i>)	382
3. Капітальнае будаўніцтва. Рост прамысловай вытворчасці (<i>Л. М. Лыч</i>)	404
4. Працоўная актыўнасць рабочага класа. Вынікі развіцця прамысловасці і транспарту (<i>А. А. Траскуноў</i>)	417

Раздзел X

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БССР (1959—1965)

1. Развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы і рост механізатарскіх кадраў калгасаў і саўгасаў (<i>І. В. Палуян</i>)	431
2. Далейшае арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаванне калгасаў і саўгасаў (<i>А. Ц. Андрэеў</i>)	444
3. Уздым працоўнай актыўнасці хлебарабаў (<i>А. П. Белязо</i>)	459

Раздзел XI

**СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА НА ШЛЯХУ
КРУТОГА УЗДЫМУ (1966—1970)**

1. Матэрыяльна-тэхнічная база і навукова-тэхнічны прагрэс у сельскай гаспадарцы (<i>А. А. Філімонаў</i>)	470
2. Падрыхтоўка кадраў. Удасканаленне арганізацыі і аплаты працы ў калгасах і саўгасах (<i>А. А. Філімонаў</i>)	483
3. Развіццё калгаснай дэмакратыі. Новы Прыкладны Статут калгаса (<i>А. А. Філімонаў</i>)	496
4. Сацыялістычнае спаборніцтва працаўнікоў вёскі. Вынікі развіцця сельскай гаспадаркі (<i>А. А. Філімонаў, А. Ц. Андрэеў</i>)	503

Раздзел XII

РОСТ МАТЭРЫЯЛЬНАГА ДАБРАБЫТУ ПРАЦОЎНЫХ

1. Нацыянальны даход. Павелічэнне рэальных даходаў працоўных. Сацыяльнае забеспячэнне і страхаванне (<i>А. П. Белязо</i>)	518
2. Жыллёвае будаўніцтва, добраўпарадкаванне гарадоў і вёсак (<i>Г. С. Мельяноў, Ю. І. Афонін</i>)	528

3. Развіццё гандлю і бытавога абслугоўвання насельніцтва (А. Я. Казлоўская)	536
4. Ахова здароўя. Фізкультура і спорт (А. П. Беязо)	547

Раздзел XIII

**КАМУНІСТЫЧНАЕ ВыхАВАННЕ ПРАЦОУНЫХ.
КУЛЬТУРНАЕ БУДАЎНІЦТВА. НАВУКА**

1. Развіццё агульнаадукацыйнай школы. Вышэйшая і сярэдняя спецыяльная адукацыя (К. І. Фірсава)	561
2. Ідэйна-выхаваўчая і культурна-асветная работа (К. І. Фірсава)	574
3. Узростанне ролі навукі (М. І. Галенчык)	581
4. Літаратура, мастацтва і народная творчасць (М. І. Галенчык)	599

Раздзел XIV

БЕЛАРУСКАЯ ССР НА МІЖНАРОДНАЙ АРЭНЕ

1. БССР у барацьбе за мір і бяспеку народаў (С. Д. Вайтовіч)	612
2. Эканамічныя сувязі з замежнымі краінамі (В. С. Талстой)	622
3. Культурныя сувязі БССР з замежнымі краінамі (В. С. Талстой)	639

Раздзел XV

БССР У ДЗЕВЯТАЙ ПЯЦГОДЦЫ (І. М. Ігнаценка)

1. Грамадска-палітычнае жыццё	653
2. Развіццё прамысловасці	670
3. Дасягненні ў сельскай гаспадарцы	689
4. Павышэнне жыццёвага ўзроўню народа. Культурнае будаўніцтва	706

Заклучэнне (І. М. Ігнаценка) 720

Важнейшыя даты гісторыі БССР (Ю. І. Афонін, А. П. Урублеўскі) 732

Паказальнік імёнаў (П. Г. Давідзюк, А. П. Урублеўскі) 743

Паказальнік геаграфічных назваў (Г. С. Мельякоў) 753

Літаратура (У. І. Навіцкі, А. А. Траскуноў) 760

Спіс картаў 771

Г51 Гісторыя Беларускай ССР у пяці тамах. Т. 5. Беларуская ССР у перыяд стварэння развітога сацыялістычнага грамадства і будаўніцтва камунізму (1945—1974 гг.). Мн., «Навука і тэхніка», 1975.

776 с. з іл. і карт. (АН БССР. Ін-т гісторыі). У перапл.

У кнізе асвятляецца працоўная дзейнасць беларускага народа па аднаўленні і далейшым уздыме народнай гаспадаркі і культуры, па стварэнні матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму, развіццё камуністычных грамадскіх адносін і выхаванне новага чалавека. Прыведзена багата даных аб росце дабрабыту беларускага народа, развіцці навукі і культуры ў рэспубліцы. Паказана дзейнасць БССР на міжнароднай арэне ў барацьбе за мір і бяспеку народаў. На кожным этапе разгледжанага перыяду гісторыі ўсебакова асветлена роля Камуністычнай партыі, Саветаў, грамадскіх арганізацый.

Г — $\frac{0164-000}{M316-75}$ 7-74

9(C3)

На беларускім мове. **Гісторыя Беларускай ССР.** В 5-і тамах. Том 5. Выдавецтва «Навука і тэхніка». Мінск, Ленінскі праспект, 68.

Рэдактары А. С. Пякарскі, І. У. Саламевіч, Г. І. Вольская, А. М. Казявін. Мастацкае афармленне І. Г. Славяніна. Мастацкі рэдактар Л. І. Усачоў. Тэхнічны рэдактар І. В. Валахановіч. Карэктар А. М. Садоўская.

Друкуецца па пастанове РБС АН БССР. АТ 11308. Здадзена ў набор 13.VI-1975 г. Падпісана да друку 17.XI-1975 г. Фармац 70×90/16. Папера друк. № 1. Друк. арк. 48,5+3 каляровыя ўклейкі. Ум. друк. арк. 56,74. Ул.-выд. арк. 55,8. Выд. зак. 153. Друк. зак. 1264. Тыраж 5000 экз. Цана 3 р. 97 к. Друкарня імя Францыска (Георгія) Скарыны выдавецтва «Навука і тэхніка» АН БССР і Дзяржкамтэта СМ БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Мінск, Ленінскі праспект, 68.